

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-quintâ menſis Februarii, Anno Domini M. DCC. XLVIII.

M. JOANNE-FRANCISCO ISEZ, Doctore Medico, Præſide.

An Caries in extremitatibus oſſium, vix ſanabilis?

I.

RO diversâ ætate, diverſa oſſium durities. Oſſa tenelli homuncionis in carcere materno incluſi, vix ceræ mollitiem habent; paulatim & temporis ſerie, dum creſcit infans, creſcunt & fibræ oſſeæ, & vires eundo acquirunt; ita ut in puero, qui ſcit voces reddere, & certo pede ſignare humum, jam aliquatenùs indureſcant: at in ætate provectiore

A

(a) Fernelii descript. corp. hum. cap. 2.

possunt considerari, (a) *tamquam propugnacula adversùs omnes impetus, stabilimen atque robur corpori sustinendo, haud secùs atque basis & columna ædibus subjecta.* Ossium substantia triplex, & à variâ figurâ varia sortitur nomina; dura nihil aliud est, quàm coadunatio fibrarum ossearum, quæ sunt juxtà se invicem positæ, & quæ immediatè sese tangunt; reticularis conflatur ex iisdem fibris sese in omni sensu decussantibus; & cellularis est eadem substantia in cellulas innumerabiles distincta: hæc reperitur tantùm in ossium extremitatibus, sed harum cellularum parietes ita sunt à naturâ dispositi, ut ad ultimam lamellam, quâ obducuntur ossium extrema, rectâ pertingentes, hujus fiant quasi totidem adminicula. Hoc mirabile artificium structuræ internæ ossium nitidissimè apparet perpendenti os femoris serrâ cum arte desectum.

I I.

EXPANSIONE membranosâ, sensu exquisitissimo donatâ, periosteo dictâ, involvuntur ossa. Hæc sustinet rete admirabile vasorum capillarium, quibus mediantibus, sanguis & succus ad ossa nutrienda advehitur: in ossium cavitate reconditur substantia pinguis & oleosa, medullæ nomine donata; (a) est massa quæ componitur ex infinitis vesiculis sivè cellulis membranosis, quæ continent materiam oleosam, unctuosam, sapore dulcissimam; & hæ vesiculæ sunt majores circà juncturas: præthereà extremitates ossium perforantur pluribus poris medullosum succum in cellulas eructantibus; vasa tum sanguinea, tum nervosa sese comitantia internè penetrant ossa. Ex hâc ossium structurâ abundè liquet, quantis obnoxia malis evadant. Si enim tumor ipsis accidit, Exostosis; si vi disrumpuntur, Fractura; si ossa incurvantur, & ipsorum extrema ampliantur, ut in infantibus, Rachitis est; si soliditatem firmitatemque suam deperdunt, Mollities audit: sunt etenim multæ causæ, quæ valent mutare indolem liquidi ossa permeantis; si non gaudeat tenuitate, mobilitate necessariâ, ut hæcce vascula minima lustrare possit, brevì stagnabit, à stagnatione fiet acris, ab acredine destructio fibrarum, & proindè caries, quæ mala, in parte ossis solidiore; in reticulari, pejor; in extremitatibus, pessima.

(a) Winslow Traité des Os frais. nº. 2.

I I I.

CARIES morbus est, quo ossium lamellæ squamatim eroduntur; attendendo ad præcipua cariei phænomena, veram cariei ideam habebis. Os, quod caries aggreditur, fit pingue, colorem suum mutat, ex subcæruleo candido in flavum, huic flavedini succedit nigrities; si specillo tetigeris, asperum, spongiosum, & molle evadit,

foveæ profundæ excavantur in ſuis cellulis; (a) *fætorem ſingularem rancidi lardi* exhalat, caro ſuperincumbens, fungoſa, mollis, flaccida, tumens, & ad leviſſimum tactum cruorem tetrâ ſanie imbutum effundens: ſi oleum medulloſum in ſuis veſiculis ſtagnet, brevì fiet flavum, & ab hâcce causâ repetenda oſſium flavedo; cuncta enim pinguia temporis lapſu flaveſcunt: aſt ſi ille ſuccus oleoſus magis evolutus, ſulcos & foveas imprimat in parte oſſium ſolidiore, quantam ſtragem producet in oſſium extremitatibus, quæ ſunt totæ ferè celluloſæ, magnâ olei quantitate turgent, undè faciliùs ſerpit vitium.

(a) Boerhaa. de morbis Oſſium.

IV.

ACCUSENT alii qualitatem ſcorbuticam, alii ſcrophuloſam; alii rachiticam, alii luem veneream, ſingula propriis & remediis convenientibus debellanda: hîc ſufficiat tantùm attendere, medullam à ſtagnatione corruptionem acquirere; oſſis contuſio, vitium perioſtei, & quilibet liquor acer oſſis partes tangens, corruptionem, & proindè cariem poterunt producere: inter morbos, qui manum requirant, caries annumeratur. Quando hic affectus ſubſtantiam oſſium duram aggreditur, lentè, ac teſtudineo quaſi paſſu progreditur, & hâc de causâ facilè curatur; & ille omne tulit punctum, & celerem ſæpiùs ſanationem obtinebit, qui inquinatas oſſium particulas à ſanis ſeparabit, & qui ſic ad opus ſe accinget: os carioſum priùs nudat, deìn, ruginæ ope, os ipſum abradit, donec ex nigro album appareat, & priſtinum ſuum colorem recuperet: quoad medicamenta externa, utendum iis, quæ uſu quotidiano confirmantur: ſed caries, quæ extremitates oſſium inficit, difficillimè poteſt deteri, ut potè quòd in extremitatibus cellulæ ſint, quaſi confertìm aggregatæ. At, inquies, in hâc ſpecie cariei nonne ignis, ceu ferrum candens debeat applicari, ut remedium efficax, & quod omne carioſum deſtruit? Hâc ſe methodo jactitent fautores! Abſit, ut tale remedium adhibeas inhumanum prorsùs. Quantâ etenim cum cautelâ Chirurgus admoveat ignem, ignis partes ſanas offendet, undè brevì partium diſtractio, laceratio; & exindè neceſſariò ſequitur phlogoſis, inflammatio, dolores atrociſſimi, & convulſiones: prætereà oleum, quod leviſſimo calore fit rancidum, brevì ignis ope deterius fiet; hinc novus malorum fomes: quin imò febris lenta, delirium, maraſmus ſunt totidem ſymptomata ab ignis applicatione metuenda.

V.

PROGRESSUS cariei in oſſium extremitatibus, quem partium ſtructura evidentiſſimè demonſtrat, quotidianâ confirmatur experientiâ. Caries enim brevì deſtruit extremitates oſſium, & portiones

integras apophiſium tum tibiæ, tùm femoris, tùm humeri ſecum rapit, & hæc vix ullâ arte ſanabilis. Fruſtrà ſæpiùs adhibentur ruginæ, & terebræ perforantes, fruſtrà uteris ſpiritu vini ſimplici, tincturis myrrhæ, aloës, & aliorum aromaticorum, quæ ſæpè arcere valent putredinem, & corruptionem olei & ſucci medullaris, fruſtrà manu habili oleis guaiaci, cariophyllorum, & camphoræ os carioſum inungis, dum ſanationem expectas, infelix oleum & operam perdis; recrudeſcunt citò omnia rancidi olei accidentia, & adeſt quaſi *pertinax rebellio* contrà optima medicamenta. Obſervandum eſt inſuper, quòd extremitates oſſium articulationibus, ut plurimùm, inſerviant: quâ igitur arte ſperari poterit ſanatio cariei, quæ læſo articulo, liquori, quo perpetuò madent oſſium extrema, in ipſam oſſis exeſi ſubſtantiam ingreſſum patefecerit? His tot malis obviam ire cupientes Medici, & ad ſanandos morbos viam breviorem ſeligentes, tutiorem methodum proponunt. Detectâ enim carie, ne teras tempus in applicationibus remediorum, quæ dum inani ſpe ludunt ægrotantes, artem infamant, & operationem periculoſiorem reddunt: ſed ad metam propera; ægro remediis convenientibus præparato amputationem, cautionibus adhibitis, quas ars cum ſucceſſu quotidiano confirmata tibi dictitavit, perfice. Ex his liceat concludere,

Ergò caries in extremitatibus oſſium, vix ſanabilis.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus-Gabriel Dupré.

M. Paſcaſius Borie.

M. Ludovicus-Claudius Bourdelin, Antiquus Facultatis Decanus, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius & in Horto Regio Chimiæ Profeſſor.

M. Antonius Petit.

M. Florentius-Carolus Bellot

M. Michael-Ludovicus Vernage, Cenſor Regius.

M. Stephanus Pourfour du Petit.

M. Ludovicus Pathiot.

M. Michael Peaget, Chirurgiæ Profeſſor deſignatus.

Proponebat Pariſiis BERNARDUS-NICOLAUS BERTRAND, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1748, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1748.